

WCEBEN

Biblioteka
ČAROBNA ŠUMA
MEBIJUS – Knjiga 1

MEBIJUS – **KITA MAHNITA**

Naslov originala:
Le Bandard fou (1974)

Glavni urednici:
Slobodan Jović i **Borislav Pantić**

Urednik:
Milan Jovanović

Prevod:
Ilija Čanak

Lektura:
Agencija Mahačma

Dizajn:
Vuk Popadić

Upis:
Savo Katalina @ Pero i miš

Štampa:
Rotografika

COPYRIGHT ZA SRPSKI PREVOD
© 2014. **Darkwood** i **Čarobna knjiga**

IZDAVAČI

Darkwood d.o.o.
Beograd
E-mail: info@darkwood.co.rs
www.darkwood.co.rs
011/2622-867
064/6465-755

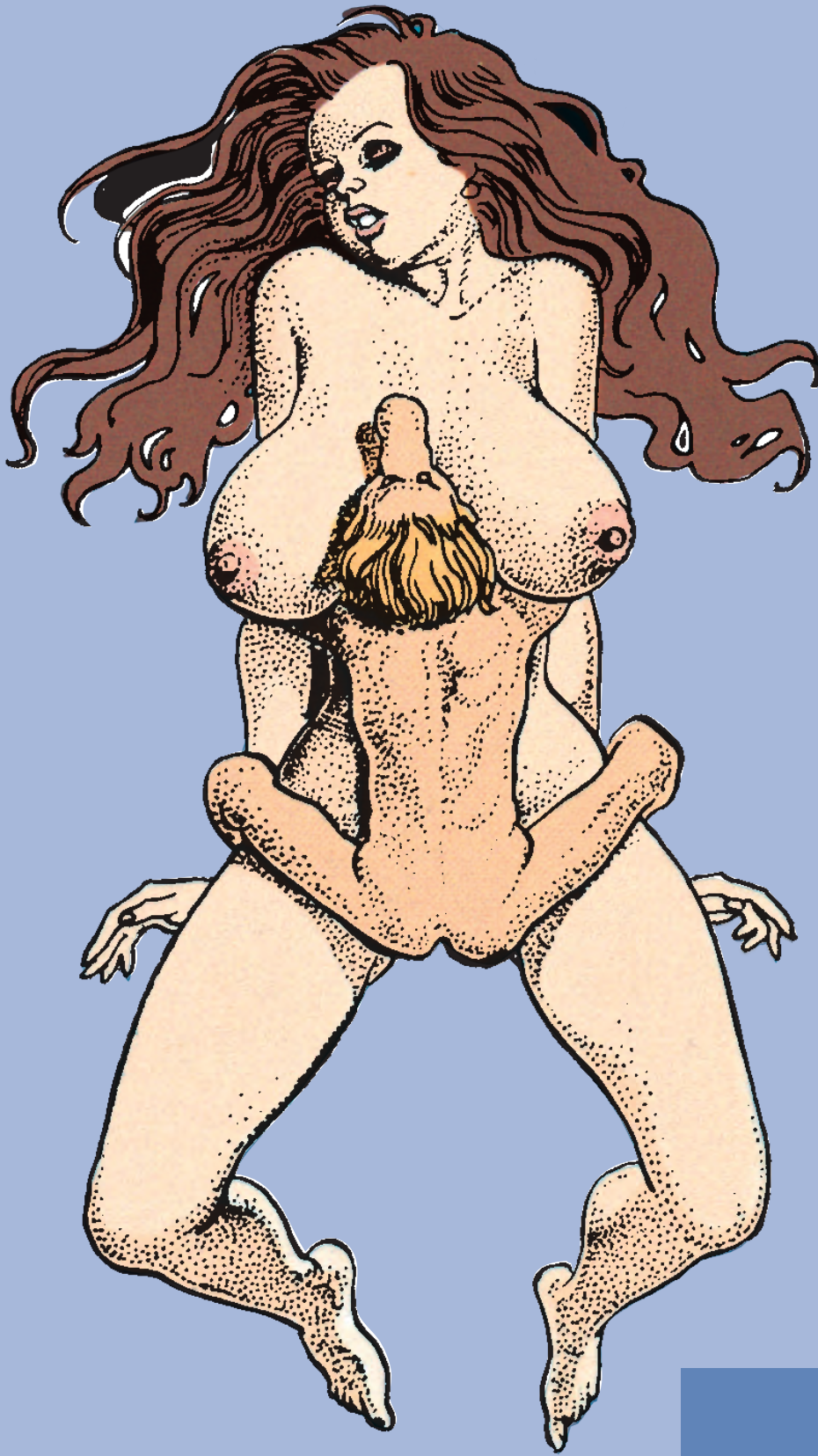
Čarobna knjiga

Čarobna knjiga d.o.o.
Beograd
Plasman: 021/439-697
www.carobnaknjiga.rs

Published under license from Humanoids.
Le Bandard fou. Originally published in French
by Les Humanoïdes Associés. Copyright ©2014
Humanoids, Inc. Los Angeles. All rights reserved.
All characters, the distinctive likenesses thereof and all
related indicia are trademarks of Humanoids, Inc.
Humanoids is a trademark of Humanoids, Inc.
Los Angeles. The story, characters and incidents
mentioned in this book are entirely fictional.

Narodna biblioteka Srbije, Beograd
ISBN 978-86-6163-229-7
COBISS.SR-ID 206456076

WEEB

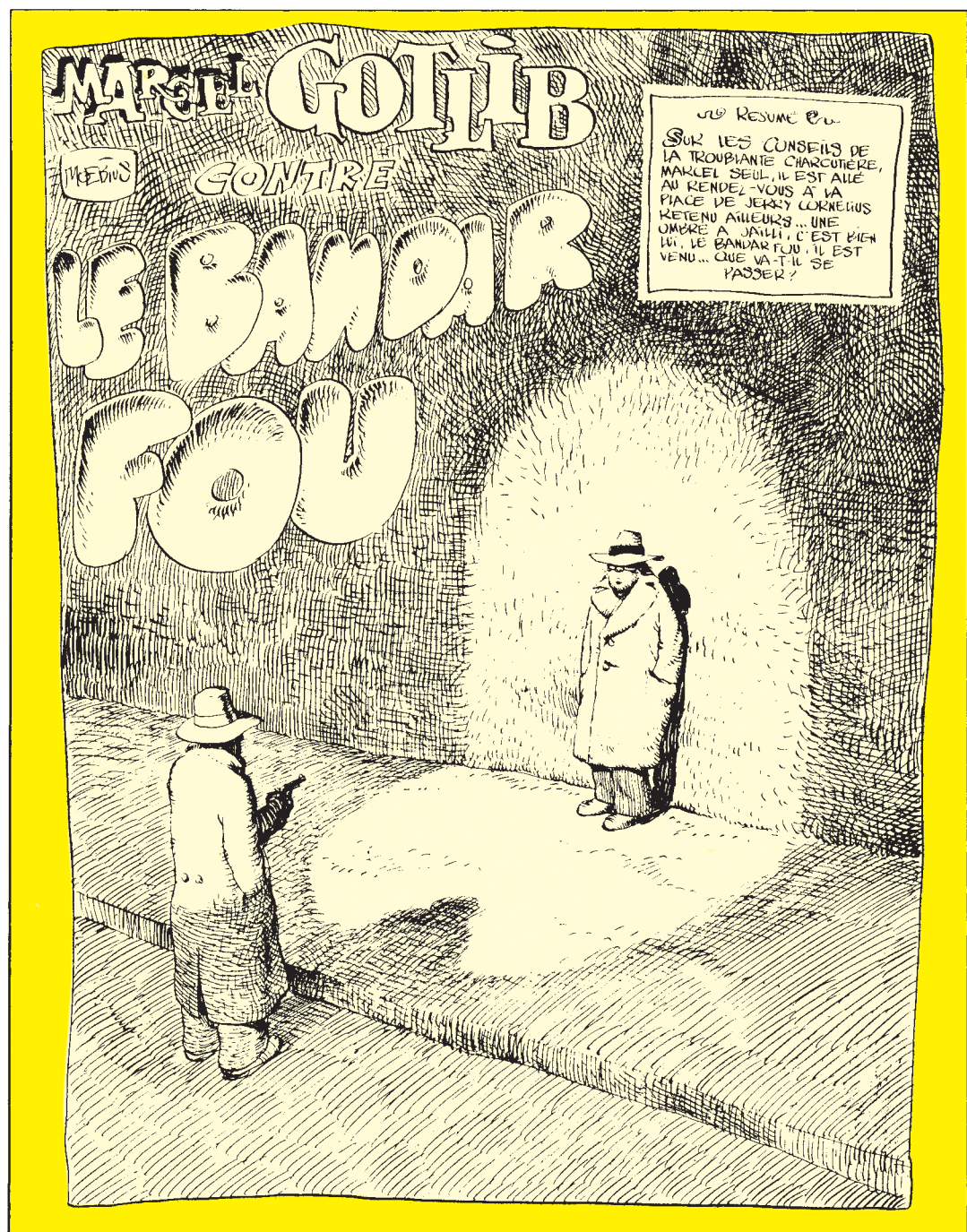
KITA
MAHNITA

MOEBIUS

LE BANDARD FOU

LES HUMA-
NOIDES
ASSOCIÉS

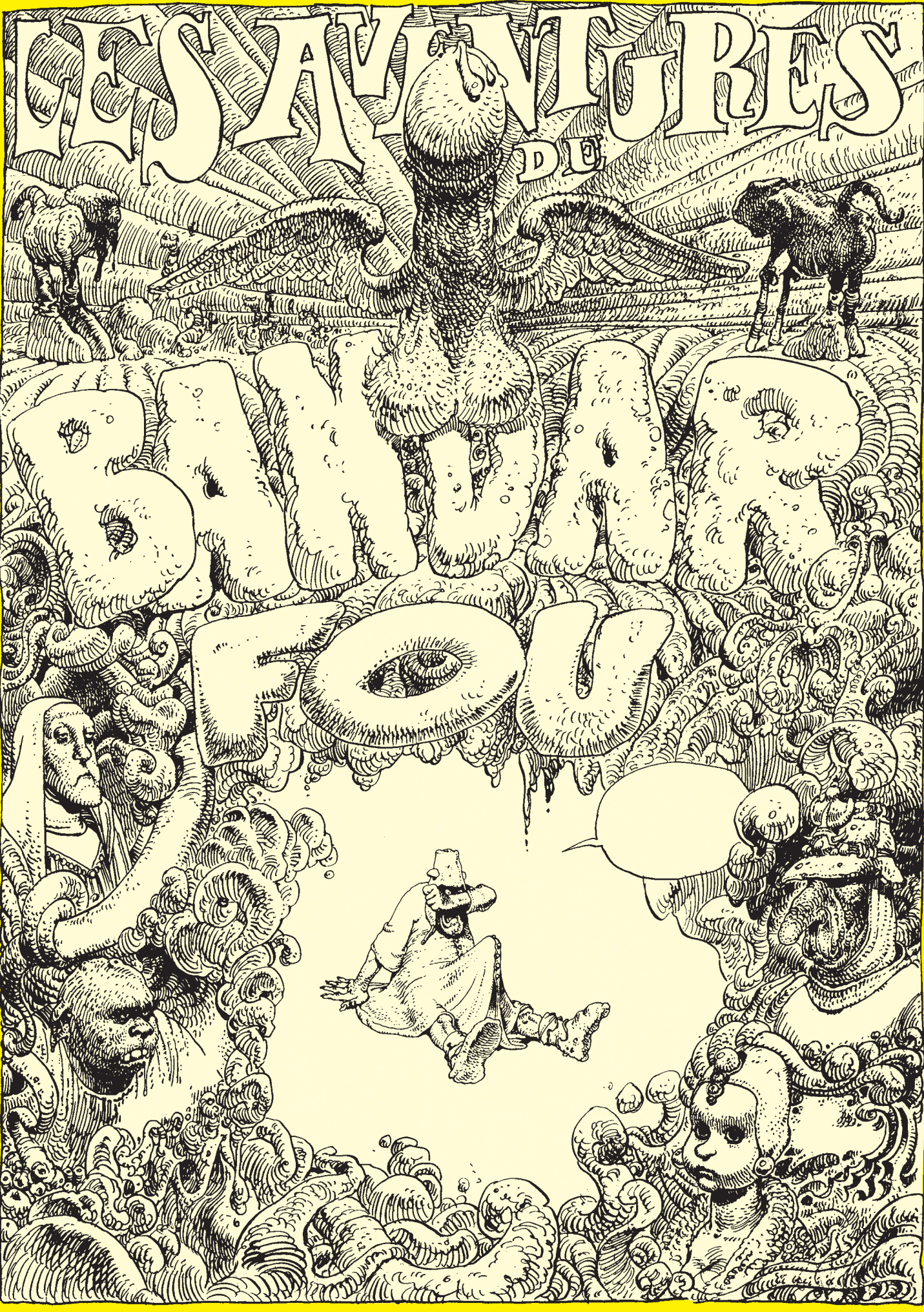

UVODNIK

Kita Mahnita ležao je u krevetu s prelepom suprugom jednog krupnog uvoznika mutiranih sundera. Iznenada, baš u trenutku kad je bio nadomak razarajućeg orgazma, oglasilo se zvono na ulaznim vratima... Bio je to muž koji se prerano vratio! Nastupi opšta ludnica... Mlada prestrašena žena nastoji da sakrije svog ljubavnika u plakar... Uzalud, jer joj nikako ne polazi za rukom da potpuno zatvori vrata...

Ova priča, jasno sumnjivog ukusa, bila je čuvena na planeti Cvet mnogo nakon nestanka čuvenog Elektromena... Priča pokazuje izvestan podrugljiv karakter, iako se u njoj da nazreti i dirljiva strana, na osnovu slike Kite Mahnite koja se utisnula u srcu naroda. Sama činjenica da je gospa Kovalski i sama potom netragom nestala, pod jednako tajanstvenim okolnostima, jedva tri meseca nakon Kite, izazvala je gomilu pretpostavki, legendi, mitova i ostalih viceva sumnjivog ukusa. No, u čitavoj toj gunguli izdvaja se jedno posebno zavodljivo tumačenje zasnovano na njenom čudnovatom karakteru, tako zadivljujuće neočekivanom, a koje se izdvaja po sposobnosti da zadovolji duh.

Alu Pčandion, logolog iz San Frikxa, inače nadaleko čuven tokom čitave gajanske ere po svojim komadima, dramama i ultragravitacijskim tužbalicama (ko još nije čuo za *Anti-G operu!*), prvi je ukazao na ideju povezanosti identiteta između Kite Mahnite i majora Grubera. Izuzev tragova koje je lako otkriti u albumima, neka skorašnja otkrića, urađena u arhivama Sikurija (pažnja: reč je o izvornom Sikuriju, onom što je izložen u kongresu Novog Vašingtona još od 17. godine), ne samo da nastoje da dokažu validnost te pretpostavke nego čak otkrivaju da je ledi Malvina zapravo niko drugi do gospa Kovalski.

Nije teško zamisliti opšti metež koji je to otkriće izazvalo u izvesnim konzervativnim krugovima; neki ekstremisti otišli su čak toliko daleko da su pretili smrću zlehudom Aluu Pčandionu.

Koliko je poznato, skandal je poprimio sadašnje razmere tek kada je nedeljnik *Oslobođeni T'Arrij* izneo tvrdnju da su cenzori komiteta devetog nivoa hipnotičkom indukcijom naterali umetnika da predstavi leđi Malvinu lišenu svojih čuvenih ženskih draži. Komitet za intergalaktičku saradnju negirao je svako postojane jednog takvog komiteta za cenzuru, uzvraćajući kako čitava odgovornost pada na samog umetnika, te da su zapravo te njegove fantazije uticale na predstavljanje gospe Kovalski... i kako ovu nikad nisu žalostile tako pomamne razmere.

Jedna komisija išla je čak dotle da je tvrdila kako je čitava ta afera zapravo jedan veliki nesporazum, te da je izvorna poruka koja je poslata umetniku zapravo bila potražnja za jednom potpuno ludom umetničkom predodžbom!

Ma šta bilo i uprkos opštoj konfuziji koja je usledila, album Kite Mahnite nastavlja da raduje generacije čitalaca iz svih galaksija i svih dimenzija...

Potpisnik: **Umetnik**

VELIKI PRASAK NOVOG UNIVERZUMA

Milan JOVANOVIĆ

Kita Mahnita, što je gotovo bukvalan prevod originalnog francuskog naslova *Le Bandard fou*, prvi je strip-album koji je Žan Žiro objavio pod pseudonimom Mebijus. Konzervativniji istoričari umetnosti se verovatno ne bi ni osvrnuli na delo koje sebi već u naslovu dozvoljava tako provokativnu sintagmu, a unutar korica obiluje razuzdanim scenama eksplicitnog sadržaja. U tom smislu *Kita Mahnita* bi mogla biti paradigma celokupnog tretmana stripa u pojedinim godinama ili čak decenijama XX veka. Iako su mnoga dela devete umetnosti još veoma rano prepoznata i priznata (koliko se samo Píkaso divio Vinzoru Mekeju!), za mnoge je strip dugo ostao štivo za najmlađe ili, u najboljem slučaju, puki eskapizam. No to ne treba da nas iznenađuje, jer svaki novi način umetničkog izražavanja koji ima dovoljnu izražajnu snagu da penetrira krute tradicionalističke norme isprva biva dočekan s rezignacijom, oštrom osudom ili neretko besom (setite se koliko su i na koji način osporavani impresionisti tek neku deceniju pre pojave stripa u onoj formi u kojoj ga danas najčešće definišemo). Strip i film, dve potpuno nove umetnosti koje je porodilo pozni XIX vek, ali koje nesumnjivo pripadaju XX veku, dva veličanstvena dometa savremene ljudske kulture, nastali su u verovatno najturbulentnijem stoleću ljudske istorije. U veku brutalnih ratova, istrebljenja i smrti, veku u kom je čovek prvi put došao do načina da uništi i sebe i planetu... Poslednja činjenica bi mogla da se tumači i sa optimističnijeg stanovišta, u smislu sticanja potpune odgovornosti za sopstvenu budućnost, dakle i gotovo apsolutne slobode izbora. U takvom istorijskom trenutku strip i film, kao mlade umetnosti, sporadično su bivali izloženi uticajima vladajućih ideologija i periodima manje ili veće cenzure. Ali sila reakcije je uvek bila još snažnija. Nakon svakog pritiska na strip, u njemu bi dolazilo do pomaka, bilo da je reč o otkrivanju novih izražajnih tehnika (što je stvar unutrašnje analize stripa kao umetnosti), bilo da je reč o slobodi izbora tema, slobodi govora, mišljenja... Laganim korakom strip je zauzimao mesto koje mu danas pripada, a autori koji su se njime bavili sticali su sve veće poštovanje kod kritike (ono kod publike nikad nije ni bilo dovođeno u pitanje). Za to osvajanje slobode najzaslužniji su veliki umetnici koji su najpogodnije tlo za svoj izraz pronašli upravo u stripu. Jedan od najznačajnijih je Žan Žiro. Pogotovo u onom delu svog opusa u kom je stripove potpisivao pseudonimom Mebijus. Razvoj stripa po etapama u velikoj meri može se određivati pojavom Mebijusa, te prilikom pručavanja devete umetnosti treba kao orijentacionu tačku uzeti i to da li se nešto dogodilo pre pojave Mebijusa ili nakon toga. Tolikom uraganskom silinom je on promenio strip u poslednjoj trećini XX veka. Baš u tom smislu o *Kiti Mahnitaj* možemo govoriti kao o paradigmi tretmana stripa kao umetnosti. Pred nama je delo koje se na površni, nezainteresovani pogled može činiti kao trivijalno ili čak vulgarno, i bez dublje analize i saznanja o potonjem značaju, ovaj album bi mogao biti dočekan s negativnim predznakom, kao da je, u najboljem slučaju, reč o palp literaturi. Međutim,

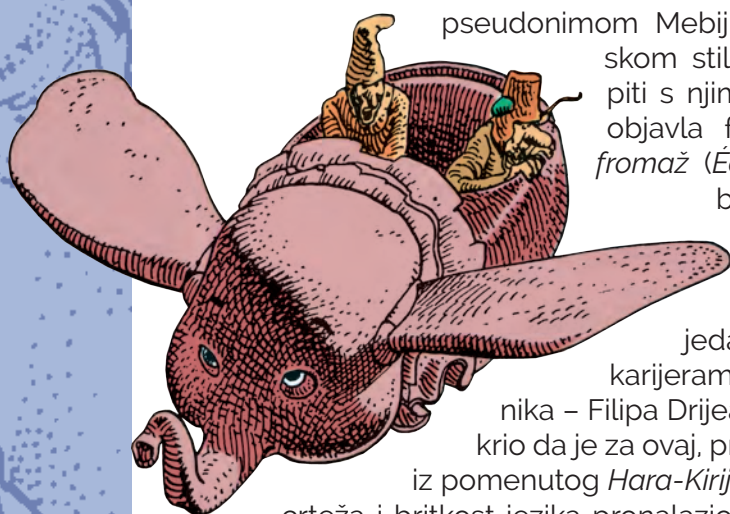
Kita Mahnita je batina s dva kraja. To je knjiga koja govori potpuno novim jezikom, ali koji svi već razumemo, ili smo ga bar čuli. Knjiga koja kao sjajna kometa najavljuje dolazak *Arzaka*, *Fatalnog majora* (*Hermetičke garaže*), *Svetova Edene*... nekih od najvećih dela devete, ali i celokupne umetnosti XX veka. Knjiga koja nas uvodi u period kad su autori koji se bave stripom počeli da bivaju tretirani kao zvezde pop-kulture ili duboki stvaraoci koji slede cajtgajst. Mebijus je bio i jedno i drugo.

Kad se analizira Mebijusov opus, *Kita Mahnita* nije monolit od presudnog značaja za tumačenje autorovog lika i dela.

Priče u Mebijusovom maniru Žiro je objavio nešto ranije u magazinu *Pilot* (pod pravim imenom), a pseudonim Mebijus već je koristio deceniju ranije u nekolicini kratkih priča objavljenih u neobičnom, anderground magazinu *Hara-Kiri*. Ovo je pak prvo albumsko, „dugometražno“ izdanje koje je potpisano

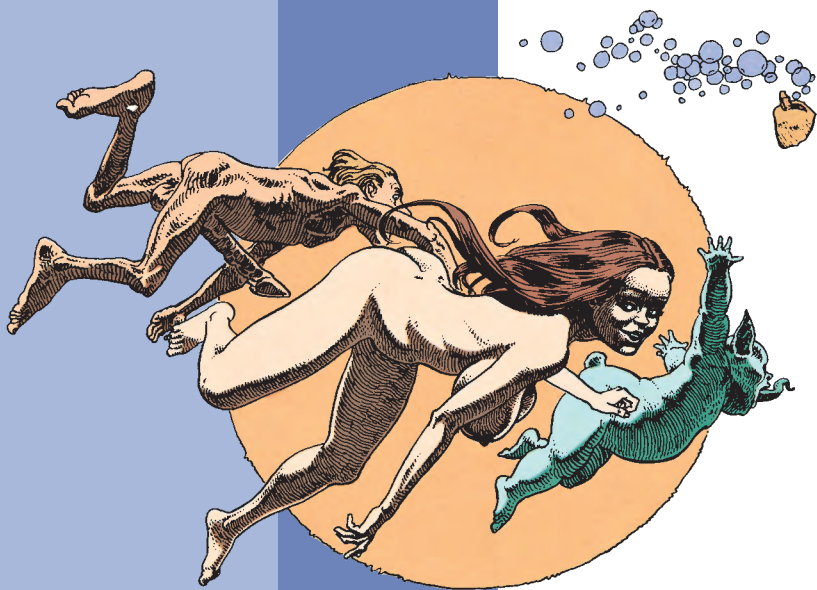
pseudonimom Mebijus, a istovremeno izvedeno u autor-skom stilu koji će se kasnije nerazdvojno stopiti s njim. Album *Kita Mahnita* je 1974. godine objavlja francuska izdavačka kuća *Edision di fromaž (Éditions du Fromage)*, koju su osnovali bivši članovi magazina *Pilot*. Po sličnom principu će nešto kasnije biti osnovana izdavačka kuća *Imanoid asosije (Les Humanoïdes Associés)*, što će biti jedan od najvažnijih trenutaka i odluka u karijerama Mebijusa i njegovih kolega i saradnika – Filipa Drijea i Žan-Pjera Dionea. Mebijus nikad nije krio da je za ovaj, prvi album, kao i za prethodne minijature iz pomenutog *Hara-Kirija*, inicijalnu inspiraciju za ekspresivnost crteža i britkost jezika pronalazio u američkom anderground magazinu *MAD* Harvija Kercmana i njegovih saradnika. Takođe i u radovima Roberta Kramba. U potonjim decenijama Mebijusov uticaj će čak i prevazići značaj pomenutih autora i oblikovaće generacije umetnika i u Evropi i u Americi. Okean između tih kontinenata bio je plitak potok za cunami koji je pokrenut.

U albumu koji je pred nama (ne ulazeći u frejdovsku analizu da li je Mebijus imao u podsvesti koncepciju šireg plana, te je baš zbog toga inicijacijskom albumu nadenuo takav naziv) posejano je seme čitavog jednog „mahnitog“ kosmosa, koji će se razviti u narednim Mebijusovim radovima. Pa iako neki od ovih albuma nisu međusobno povezani i moguće ih je skoro sve čitati kao apsolutno autonomne celine, oni gotovo uvek sadrže reference koje upućuju na neki drugi album, bez obzira na to da li taj prethodi ili tek sledi. U *Kiti Mahnitaj* se tako mogu pronaći nagoveštaji onoga što će uslediti. Rajski asteroid Cvet ćemo ponovo sresti u *Fatalnom majoru* (tj. *Hermetičkoj garaži*, kako su Amerikanci preveli taj album, a to ime se širom sveta ustalilo i postalo ravnopravno sa originalnim). Takođe ćemo imati priliku da doznamo još ponešto o gospi Kovalski, u istom tom albumu. Kad se to uzme u obzir, onda postaje izlišna svaka sumnja da li je Mebijus težio tome da stvori jedinstven univerzum. Ili je bolje reći više paralelnih koji koegzistiraju...

Za veći užitak u ovom strip-albumu valjalo bi čitaocima skrenuti pažnju na to da u njemu možemo pronaći jedan neskriven omaž Šarljeju (s kojim je Žiro stvorio Bluberija) i Ibinonu i njihovom Riđobradom. Ali vrlo je elegantno to što je taj omaž izveden kroz istovremenu posvetu Gosinijevoj i Udercovoj parodiji istog stripa u *Asteriksu*. Reč je, naravno, o gusarskoj posadi (sačinjenoj od karikatura likova iz serijala *Riđobradi*) koja uvek pretrpi potpunu katastrofu kad naiđe na nepobedive Gale, što dovede do toga da se kod posade razvije fobija od svega što iz daljine podseća na galski brod. Svojevrsna parodija je napravljena i sa oblikom kape/šlema s diznjevskim, mišjim ušima koju nosi Kita Mahnita u pokušaju da se sakrije od policije. Gde se završava omaž, a gde počinje parodija, negde je lakše, a negde teže utvrditi. Mebijus u potezanju referenci ipak nikad ne prelazi granicu ni potrebnog ni ukusnog.

Na kraju, kao neku vrstu zaključka u osvrtu na Mebijusov prvi album, zgodno je parafrazirati predgovor američkog izdavača, koji, usput rečeno, nije imao hrabrosti da naslov prevede dosledno originalu, već se odlučio za „mekši“ naslov *Horny Goof* – recimo nešto kao „uspaljena budala“. Mi smo smatrali da je Mebijusov univerzum u toj meri originalan da nemamo pravo da se mešamo u njegovu autentičnost i na bilo koji način narušimo skrivene potkontekste. Posebno ne zbog političke korektnosti ili povlađivanja puritanskog mnjenja. Fluidnost prevoda je nesumnjivo moguće postići i bez grubih intervencija na originalnom tekstu. Kako bilo, u pomenutom američkom izdanju (izdavač *Dark hors*) stoji jedno tako tačno zapažanje da je šteta ne pomenuti ga – ono kaže da je prasak koji je prvo izdanje *Kite Mahnite* proizvelo u Francuskoj zapravo Veliki prasak u kom je rođen Mebijusov univerzum!

NOBBLES

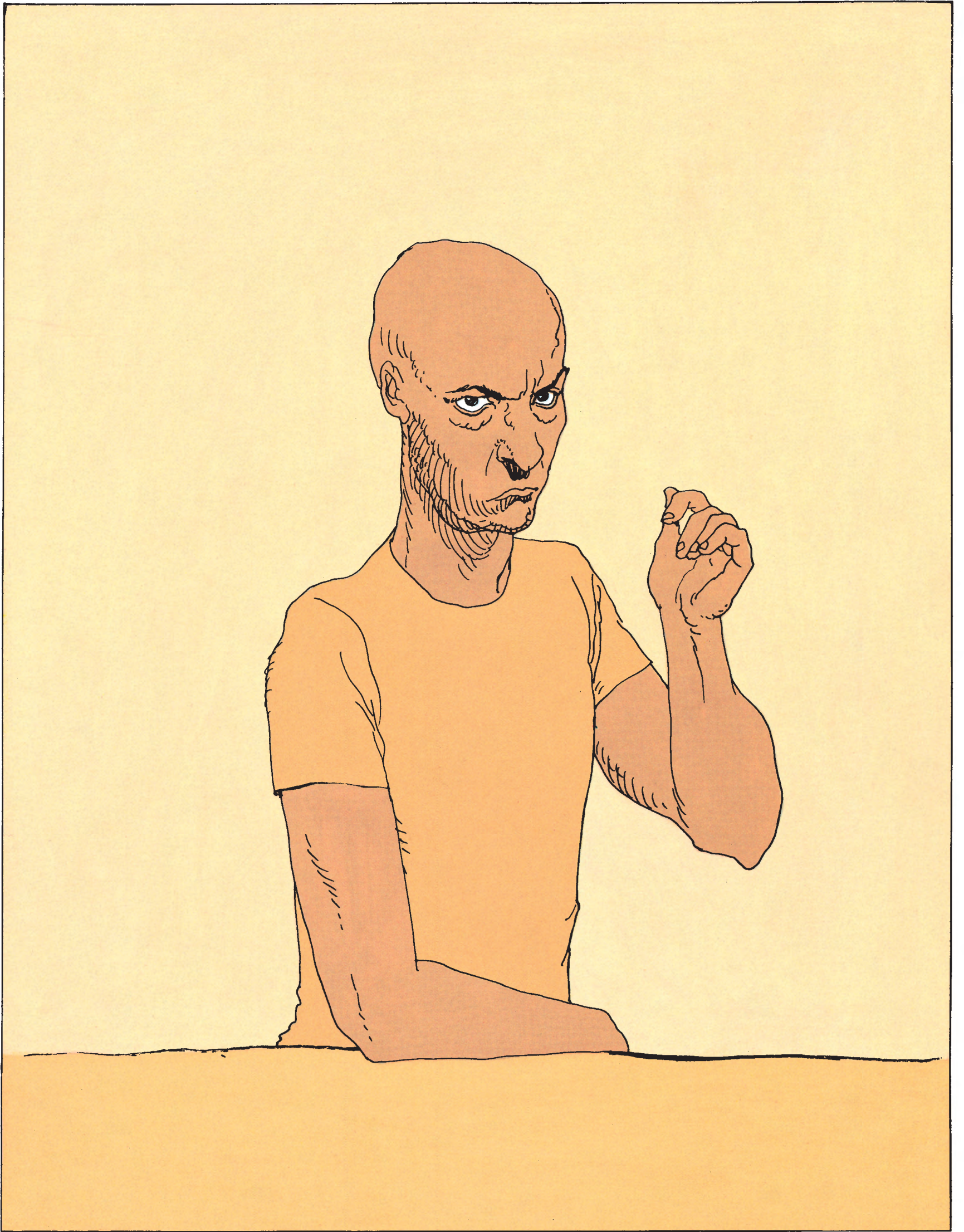

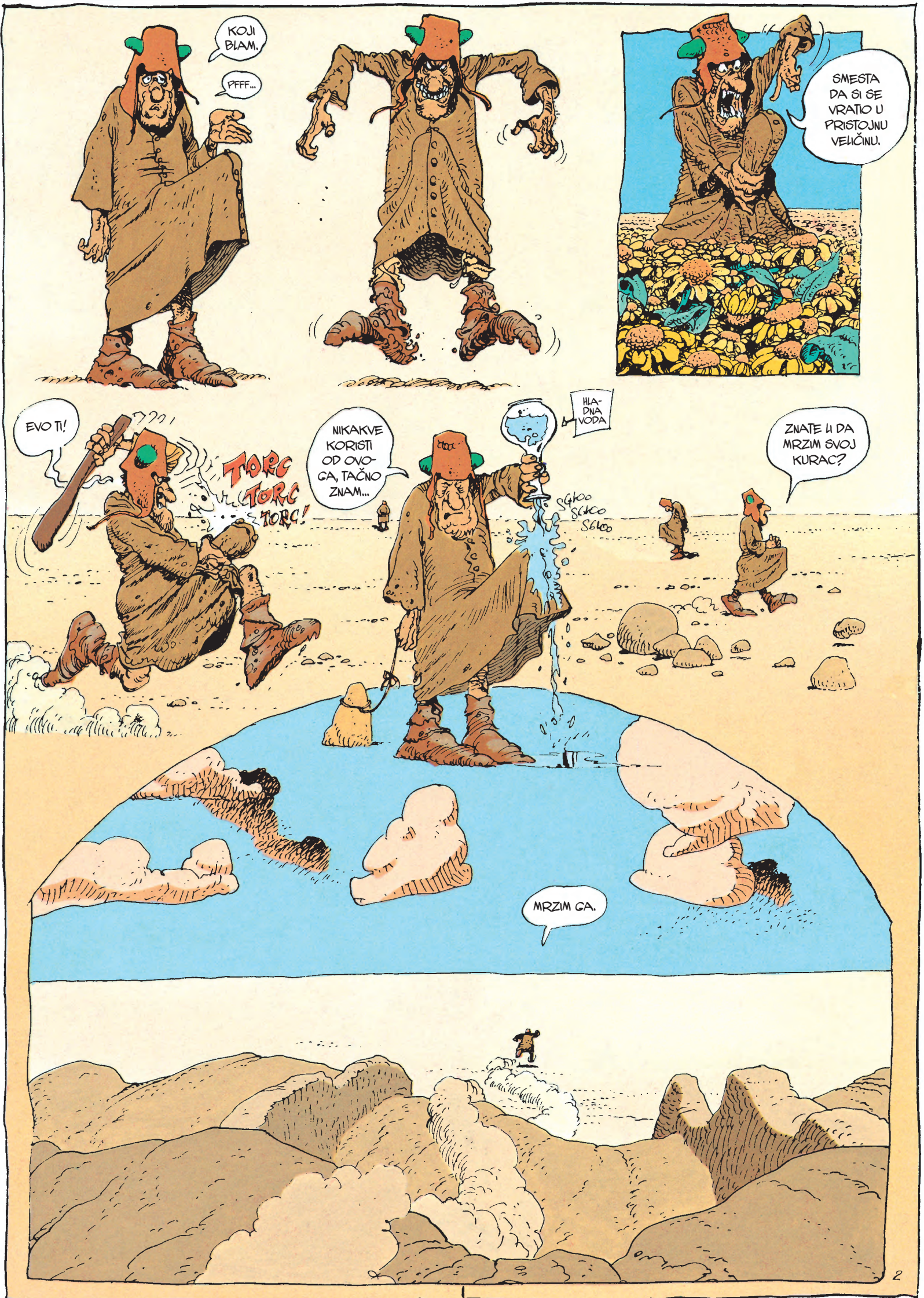
KITA MAHNITA

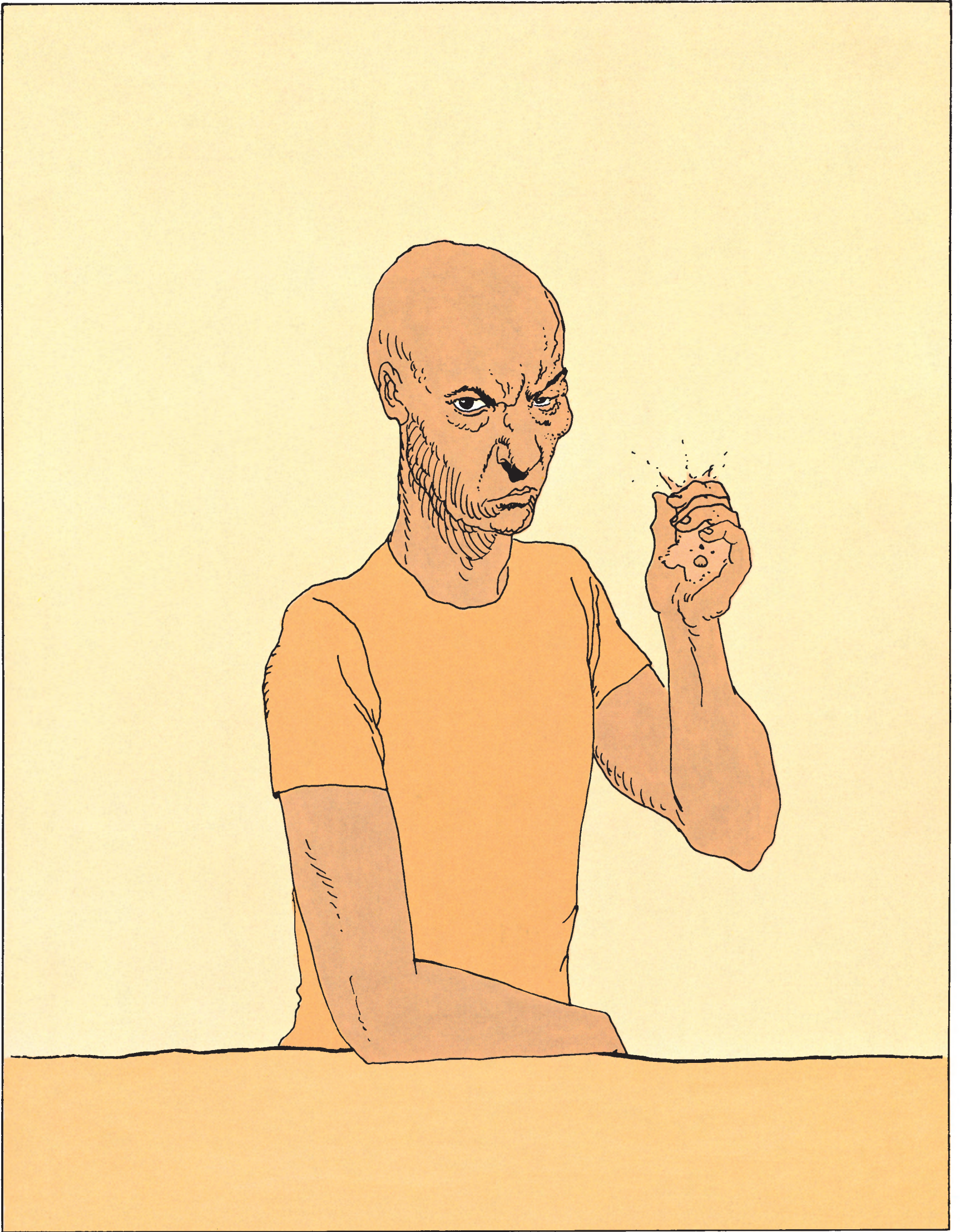
MOEBIUS

NE!
SAMO TO
NE!

SUTRADAN, U ONOM SEOCETU OD RUŽNOMORE...

